

Motion till riksdagen 2009/10:Kr287

av **Annelie Enochson (kd)**

Allmänna intressen vid planering av nya områden

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om samlingslokalers betydelse.

Motivering

En del i den aktuella politiska debatten kretsar kring folkstyrets och demokratin villkor.

Demokratin och parlamentarismen förutsätter politiska partier. Därmed gör man det möjligt för likasinnade att gå samman. De aktiva är verksamma på alla nivåer från kommunfullmäktige till EU-parlamentet. Allt detta är utmärkt men inte tillräckligt.

Den svenska demokratin är intimt förknippad med de klassiska folkrörelsernas genombrott under 1800-talets andra hälft. Arbetar-, nykterhets- och frikyrkorörelserna blev samlingspunkter för människor som engagerade sig för bättre livsvillkor, delaktighet och ett tryggt samhälle. Arbetarföreningarna, nykterhetslogerna och församlingarna utgjorde demokratiska öar i ett auktoritärt samhälle. Varje medlem kunde vara med och bestämma.

Till de viktigaste beståndsdelarna hörde byggande och förvaltning av egna lokaler. Folkets Hus var en del av arbetarrörelsens verksamhet och ordenshusen tillhörde nykterhetsrörelsen. Frikyrkofolket skapade sina kyrkor och församlingshus. Landsbygdens folk samlades i bygdegårdarna.

Folkrörelsernas lokaler täckte inte enbart egna behov. De stod också öppna för andra. De utgjorde en viktig del av verksamheten i byar, samhällen och städer. I stor utsträckning var det medlemmarna själva som skaffade pengarna, byggde och förvaltade.

I takt med samhällsutvecklingen tog kommuner och städer på sig ett växande ansvar för offentliga lokaler. I viss utsträckning var det nödvändigt.

Fel! Okänt namn på

Stora konserthus, teatrar och kongresshallar måste ofta skötas av professionellt folk och heltidsanställda. De ideella krafterna räcker inte till.

Folkets Hus och Park, Bygdegårdarnas Riksförbund och Våra Gårdar (nykterhetsrörelsens allmänna samlingslokaler) har i dag tillsammans över 2 700 medlemmar som driver större eller mindre samlingslokaler runt om i landet. Dessa samlingslokaler är en viktig mötesplats för många människor och är en förutsättning för att vi skall behålla och utveckla vårt demokratiska samhälle.

I december 2003 överlämnade utredaren Kjell Nordström sitt betänkande.

”Allmänna samlingslokaler” (SOU 2003:118). Utredningen gjorde en kartläggning över våra samlingslokaler och konstaterar att vi har relativt gott om dessa men att de är mycket ojämnt fördelade. I många glesbygdslän är det gott om allmänna samlingslokaler, däremot saknas de i många nybyggda bostadsområden och förorter. Bristen på samlingslokaler gör att föreningslivet blir hemlöst, och den får till följd att vissa föreningar avvecklas. Samlingslokaler är till gagn för vår demokrati och är även ett viktigt inslag i samhällets drogförebyggande arbete.

Det finns en påtaglig risk att det saknas miljöer som är anpassade för ungdomsgrupper och nya föreningar som exempelvis olika invandrargrupper. Tyvärr har det inte hänt så mycket sedan 2003 när det gäller nya mötesplatser i de områden som är mest befolkningstäta. Det bör därför i de allmänna råden för plan- och bygglagen finnas en bestämmelse som visar på vikten av att i planerade bostadsområden avsätta mark för allmänna ändamål. Denna användningsbestämmelse bör ha ett vidare begrepp och bör förutom offentliga huvudmän även omfatta ideella föreningar.

Jag vill göra riksdagen uppmärksam på detta förhållande och medverka till att markområden reserveras i nya områden för allmänna ändamål som samlingslokaler och kyrkor. Bostäder och affärscentrum är viktiga, men vi människor behöver lokaler där vi kan samlas för att utveckla föreningsliv och annan verksamhet vi finner angelägen.

Statens stöd via Boverket när det gäller upprustning och nybyggnad av samlingslokaler är en förutsättning, men är otillräckliga. Särskilda insatser bör göras för att skapa lokaler för ungdomar och nya föreningar. Stöden bör också utformas så att utveckling av nya miljöer med ny teknik stimuleras.

Vi tvingas emellertid notera att man på många håll förbiser betydelsen av föreningslivets egna lokaler. Det är nödvändigt att kommunerna i större omfattning är ekonomiskt medansvariga för bygdegårdar, Folkets Hus och Våra Gårdars nykterhetslokaler. Detta bör ske av både pedagogiska och ekonomiska skäl. Ideellt engagerade tar huvudansvaret, men i dagens kostnadsläge behövs ekonomiskt stöd från det allmännas sida. Ideella organisationers samlingslokaler innebär många möjligheter för verksamheter som är den politiska demokratins förutsättning: studiecirklar, föreläsningar, debatter och föreningsmöten. Dessutom behövs de för filmvisningar, teaterföreställningar, musikevenemang och utställningar. Visst kan en del ske i skollokaler och kommunhus, men dessa är som regel inte anpassade till föreningarnas och kulturlivets behov.

Fel! Okänt namn på

Stockholm den 5 oktober 2009

Annelie Enochson (kd)